

Retkeilijä

TRL – 42 vuotta toimintaa Nro 1 11.3.2013

Länsi-Lapin parhaita maisemia, tunturit Keräskero, Vuontiskero ja Lumikero Vuontisjärven kulsseina.

16.-17.3. Talviretkeilyn taitoja
Inkoon Kopparnäsissa

6.-13.4. Lapin hiihtoviikko
Varkhanmukassa

27.4. TRL-Haastepatikka
Lahdessa

1.6. Yrttikurssi Nuuksiossa

25.-28.6. Melontaretki
Vihantasalmi-litti

1.- 12.7. Vaellusretki läpi
Pohjois-Karjalan

6. – 13.7. TRL-Melontavaellus
Saaristomerellä

20.-27.7. TRL-pyöräilyviikko
Virossa

2.-4.8. Elotreffit Ukonjoella

10. – 11.8. TRL:n Merellinen
perheleiri

25. – 31.8. TRL-retkiviikko

TRL:n Retkeilypäivät vietetään **ELOTREFFIEN MERKEISSÄ UKONJOELLA 2.- 4.8.2013**

Tarkempi ohjelma ja aikataulu touko-
kuun lehdessä, sähköpostilla ja kirjeellä
seuroille. Ilmoittautumiset ja majoitus-
varaukset viimeistään 11.7. TRL toimitus-
toon 045 1369744 tai s-postilla tyoven-
retkeilyliitto@gmail.com

Osallistumismaksua 20 - 25 € ja ma-
joitusmaksu on normaali majamaksu/
vrk. Osallistumismaksu sisältää 2 läm-
mintä ruokaa pe-ilta ja la-päivä sekä 2
aamupalaa lisukkeineen sekä lähtökah-
vit/teet. Tietysti saunat ja ohjelma.

Järj. TRL:n retkeilytoimikunta,
KR ja ViRet

Kuukkelin ohjeet kulkijalle

Kysyin kuukkelilta
... onko tämä hyvä paikka yöpyä.

On, se sanoi.

Kelo
on metson pakuinen se palaa
syksyisen yön aamuun asti
jos olet tulenteijöitä,
puro
pulputtaa sulaa hopeaa
hopeisten kivien välissä,

kuru
jossa olet tuulilta suojassa,
kuusia
joista hakoja kylkesi alle.
Ja parasta kaikista
väsymys
koko päivän kuljettuasi,
lämmän peitto
pehmyt tyyny.

Veikko Haakana 1978

Kuukkeli, sielulintu.

Kari
Neuvonen

Pertti Oranen

Jos et halua kuukkelin ohjeen mukaan majoittua, majoitu Varkhanmukan Kelokämp-
pään, jonka ikkunat katsovat Pallaksen tuntureille.

Lähde aurinkoisiin tunturimaisemiin ja Lapin majojemme tunnelmiin

Majamme ovat luonnonkauniilla paikoilla Pallas-
Ounastunturin kansallispuiston latu- ja polkuverkos-
ton äärellä. Majoja vuokrataan edullisesti ryhmille
ja yksityisille. Laskettelurinteillekään ei ole pitkä
matka. Upeat, rauhasat tunturimaisemat tekevät
lomasta ikimuistoisen. Tutustu nettisivuillamme
www.tyovaenretkeilyliitto.com ja varaa ajoissa
maja liiton toimistosta. TRL-majahinnasto s. 8.

Retkeilijän Gurmettia?

Kansainvälinen järjestömme NFI järjesti viime vuonna valokuvauskilpailun jäsen-
mailleen. Kilpailussa menestyneet kuvat ovat julkaistu NFI-verkossa.

Ylläoleva kuva (So lange die Füße tragen) on saksalaisen Nina Bartzin ottama ja se
tuli Kestävä matkailu/ Sustainable tourism -sarjassa 4. sijalle. Valitettavasti ei TRL:sta
ollut osallistujia, vaikka taitajia kyllä on. Muihin palkittuihin kuviin voi tutustua si-
vuilla <http://www.nfi.at> /Picturing Fair Travel.

HARRASTEMATKAT

**Patikointimatkat
Kreetalle ja Santorinille**

Saaristopyöräilyä
Kroatiassa ja pyöräilyä
Kreetalla.

Kreikka • Kroatia

myös muita teemoja
tilaa esite - kysy lisätietoja
info@matkapaletti.fi
010 320 2690
www.matkapaletti.fi

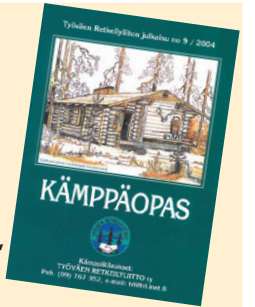

TYÖVÄEN RETKEILYLIITTO ry Luonnonystävien kansainvälisen Liiton (Naturfreunde Internationale, NFI) Suomen jäsenjärjestö, perustettu 1971. Toimisto: uusi osoite Säästöpankiranta 6 C, 6. krs., 00530 Helsinki, puh. 045 1369 744 • sähköposti tyovaenretkeilyliitto@gmail.com www.tyovaenretkeilyliitto.com • NFI internetissä www.nfi-int.org
Palvelemme: ti, ke, to klo 9-16
Toimistonhoitaja: Maija Koponen
Puheenjohtaja: Pauli T. Komonen, puh. 0400 350 515
TRL:n tili: Nordea IBAN F166 1521 3007 119458.

Retkeilijä-lehti:

Toimitus Hilkka Laitinen, puh. 0440-500354, hilkka.laitinen@gmail.com
 Seuraava Retkeilijä ilmestyy 6. toukokuuta 2013 Demokraatti-lehden liitteenä.
 Aineistot 9.4.2013 mennessä.

Kysy TRL:sta vapaita kämppiä ja tilaa Kämppäopas, puh. 045 1369 744.

Retkeilijä-lehti on luettavissa, myös viime vuoden numerot TRL:n nettisivuilla näköissivuina.
www.tyovaenretkeilyliitto.com
 2013 ilmestymispäivät 11.3., 6.5., 2.9. ja 2.12.

Puheenjohtajan palsta

Aurinkoista kevättä retkeilijät!

Talven selkä tuntuu taittuneen ja päivän valoa riittää jo pitkään. Kevään tullessa mielikin virkistyy.

Nyt on hyvä aika suunnata keväiseen luontoon hiihtämään, lumikenkäilemään tai vaikkapa kevättöjälle luistelemaan, kukin halujensa ja voimien mukaan.

Tulipahan käytyä Vaasassa. Askeleet suuntautuivat museoon. Ystävällinen henkilökunta opasti talon tarjonnassa. Alimmasta kerroksesta löytyi hyvin mielenkiintoinen osasto, Terranova, Merenkurkun luontokeskus. Siellä on seikkaperäisesti selvitetty maan koaminen jääkauden jälkeen, sen vaikutuksesta luontoon, eläimiin ja ihmisiin. Merenkurkun saaristo on valittu Suomen ensimmäiseksi luonnonperintökohteeksi vuonna 2006 Vilnas-pidetyssä maailmanperintökomite-

an vuosikokouksessa. Varaamani kaksi tuntia ei alkuunkaan riittänyt kaiken omaksumiseen. Täytyy palata asiaan. Jos käynteä Vaasassa, niin pistäytykää.

Liittokokous lähestyy. Seuroilta odotetaan aloitteita ja esityksiä toiminnan suunnaksi seuraavalle kolmivuotiskaudelle. Liittokokous valitsee henkilöt liiton hallitukseen. Nyt tarvitaan työhön sitoutuneita ihmisiä. Pelkkä nimi hallituksessa ei riitä. Eri toimikunnat ja jaostot kaipaavat myös aktiivisia ihmisiä touhuamaan retkeilyharrastuksen parissa. Toiminta liittomme erilaisissa luottamustehtävissä on toki vastuullista ja joskus aikaakin vievää. Vastapainoksi saa ehkä hie- man laajemman käsityksen asioista ja niiden taustoista. Eikä vähäisintä ole kontaktit uusiin retkeilyharrastaviin ihmisiin. NFI:n kokouksiin ja tapa-

tumiin osallistuvat saavat varmasti ai- van uuden ulottuvuuden retkeilyyn ja matkailuun kansainvälisten luonnonystävien joukossa. Mietintään lienee syytä laittaa myös liiton puheenjohtajakysymys, kuka johtaa liittoa seuraavat kaudet. Presidentinkin toimikaudet on rajattu kahteen. Eikö Työväen Retkeilyliitto voisi menetellä samoin?

Seuraavalle toimikaudelle lähde- tässä voinkin todeta, että liiton majat ovat hyvässä kunnossa ja talous on vakaalla pohjalla. Toiminta on viimeiseläkin kolmivuotiskaudella ollut vilkasta. Toiminnassa on lähdetty kaikkialla avoimuuden periaatteesta, kaikki ovat olleet tervetulleita tapahtumiin. Luontoa säästävä ja kunnioittava maltillinen matkailu on ollut ohjenuoramme.

Pauli T. Komonen

26.5. TRL:n liittokokous Keuruulla Asunnan työväentalossa klo 13.

Seuroille on lähetetty kutsut liittokokoukseen.

Majatalkoot

Ukonjoella Lieksassa 18.-19.5.

Ilmoittautuminen 10.5. menn. M. Naakalle p. 0500-181635 tai sp. matti.naaka@pp.inet.fi

Lapin majoilla 9.-16.6.

Talkoissa töitä riittää. Matkat korvataan sovituksi, siis vähintään kolme samalla kyydillä. Jos joku tulee junalla tai linja-autolla, niin järjestellään hakureisu- su kämpille. Talkooruoat tarjoaa liitto. **Ilmoittautumiset** Pauli T. Komoselle, puh. 0400 350 515 tai paulitkomo- nen@gmail.com

TRL:N MAJAVUOKRAT Vuodepaikkamaksut

Varkhanmukassa (Enontekiöllä) ja **Ukonjoella** (Lieksassa)

jäsen	aikuinen 8 e	alle 12-vuotiaat 4 e
ei-jäsen	aikuinen 12 e	alle 12-vuotiaat 7 e

Rihmakurussa (Kittilässä)

jäsen	aikuinen 10 e	alle 12-vuotiaat 5 e
ei-jäsen	aikuinen 14 e	alle 12-vuotiaat 8 e

Lisäksi Rihmakurussa talvella auton pito sähkötolpassa 4 e /vrk.

Majoja voi varata vuodepaikkamaksulla tai viikko/vrk-hinnalla omaan käyttöön. Tar- kemmat hintatiedot netissä www.tyovaenretkeilyliitto.com sivulta Majat / Majamaksut.

Lätkäskurkion ja Käkkälön majoja Enontekiössä vuokrataan vain kesäaikaan viikko- tai vrk-hinnalla.

Hyvän mielen keräys

Majat kaipaavat joka vuosi huoltoa ja parannuksia. Haluamme pitää majamme sel- laisessa kunnossa, että niissä on miellyttävä viettää omatoimista, liikunnallista vapaa- aikaa. **HYVÄN MIELEN TALKOOT** – lahjoituskampanjalla kartutetaan TRL:n majojen hoitorahastoa. Lahjoittamalla sopivan summan tilillemme olet mukana kämppätalkoissa omal- la ”hyvän mielen” panoksellasi. Lahjoituksia voi osoittaa Työväen Retkeilyliiton ti- lille Nordeaan, IBAN F166 1521 3007 119458. Hyvän mielen talkoitteiden viitenu- mero on 11633. Kiitokset lahjoittajille.

Kummiseuratoimintaa

Lumikenkäilyä Pohjois-Kangasalan maisemissa

Jo kolmena talvena Kangasalan Retkei- lijöiden lumikenkäporukka on rämpi- nyt Pohjois-Kangasalan metsissä. Hy- vänä merkinä innostuksesta lumiken- käilyyn on ollut, että porukka on jo- ka vuosi kasvanut muutamalla uudella osallistujalla. 16.-17.2. mukana oli 14 kenkäilijää. Kaukaisimmat tulivat Pyhä- tunturilta saakka, kun Mia ja Kari Neu- vonen paluumatkallaan Pyhäältä tulivat mukaan. Kummiseuran väkeä Vihdin Retkeilijöistä oli mukana 4 reipasta ret- keilijää, Mian ja Karin lisäksi Helena Id- man ja Olavi Mattila. Vietettiin muka- va retkeilyllinen viikonvaihe Torpalla. Kiitos kaikille osallistujille!

Pentti Luostarinen

Lumikenkäporukka poseeraa.

Retket ovat kaikille avoimia ja kokeneiden retkeilijöiden vetämiä. Lisää retkiä sivulla 7.

Tutustu nettisivuihin www.tyovaenretkeilyliitto.com

- **16.-17.3. Talvinen eräretki Inkoossa.** Ks. ilmoitus.
- **17.3. Hiihtoretkei Selkäsaaren laavulle Lahdessa.** Järj. SalSa, ks. s. 7.
- **17.3. Talviretkipolku Ounasvaaralla.** Järj. Rovaniemen Retkeilijät.
- **21.4. Kevätpatikka** Masalasta Luomaan. Järj. ER.
- **21.4. Lintu/suoretkei** Lahden seudulla. Järj. SalSa.
- **Retkeilyn peruskurssi Rovaniemellä** alkaa 23.4. Järj. Rovaniemen Retk.
- **27.4. TRL-Haastepatikka Lahdessa.** Järj. SalSa.
- **5.5. TRL-Linturetki Valkmusan kansallispuistossa.** Ks. ilmoitus.
- **1.6. Yrttikurssi** Stenbackassa. Lisätietoa: ER, Hilkka Laitinen
- **25.- 28.6. Melontaretkei** Vihantasalmi – litti, n. 73 km. Ks. SalSa, s. 7.
- **6.- 13.7. Merimelonta Saaristomerellä.** Tiedustelut: pertti.mikkela@gmail.com ja 0400 475 254.
- **20.-27.7. TRL-pyöräilyviikko Länsi-Viron saarille.** Ks. s. 7.
- **1.-12.7. Juhlavaellus läpi Pohjois-Karjalan.** Järj. KR. Ilm. s. 7.
- **2.-4.8. Elotreffit Ukonjoella.** Ks. s. 1.
- **25.-30.8. TRL-retkiviikko Kuusamon Konttaisessa.** Ks. s. 7
- **4.10.-8.11. Nepal-vaellus.** Ks. s. 7.

Kopparnäsinn alue on kauniista uusmaalaista merenrantaluontoa.

Talvisia retkeilytaitoja kokeilemaan Inkoon Kopparnäsiin la-su 16.-17.3.

Tapahtumaan voi tulla yhdeksi tai kahdeksi päiväksi (telttayö), valmistetaan ruoka tulilla, hiihdetään tai patikoidaan alueella, tarvikkeet kuljetetaan leiriin ahkioilla ja rinkoilla. Seura lainaa varusteita.

Järj. Espoon Retkeilijät ry, armi.salenius@gmail.com tai hilkka.laitinen@gmail.com.

Alueen kartasta löytyy lähtöpaikka Rävberget, jossa tavataan klo 11.00. Käytä kimpakyydeistä.

Katso www.uudenmaanvirkistysalueyhdistys.fi

Varhainen retkeilijä löytää linnun!

5.5. Opastettu linturetki Valkmusan kansallispuistossa alk. klo 9

4.5. retkelle lähtijät: edullista majoitusta järjestetään.

Käytetään kimpakyytejä bensan hinnalla.

Osallistumismaksu 15,-

Järj. TRL/retk.toimik./ Nuuka/ Kotkan Vipeltäjät

Ilmoittautumiset 15.4. mennessä: TRL:n toimistoon, 045 1369744,

tai tyovaenretkeilyliitto@gmail.com

Lisätietoja: hilkka.laitinen@gmail.com tai p. 0440 500 354.

Lähde matkalle Viroon

Alkanut vuosi on lohdalaisen Länsi-Uudenmaan Suunnistajien ja sen Retkeilijät-ja-oston 40v-juhlavuosi. Osana juhlavuotta on Retkeilijät suunnittelemassa matkaa Viroon – taas kerran. Matka-ajankohdaksi on valittu kesäkuun alun kolme arkipäivää. Ryhmään mahtuisi 14-15 osallistujaa.

Matkasta kiinnostuneet voivat ehdottaa kumppan kohteeseen ovat kiinnostuneet lähtemään: Kohde 1 on Hiidenmaa, kohde 2 Peipsijärvi (Otepää).

Retkeilijöiden aiemmista Viron matkoista voi lukea www.lus.fi / RastiUutiset.

Lisätietoja: Risto Lindahl, s-posti lus.vno@dnainternet.net

TRL:n väkeä mahtuu mukaan!

Yksi meistä TRL:ssa

Helena Idman,

Vihdin Retkeilijät ry:n varapuheenjohtaja ja johtokunnan jäsen

10+1 kysymystä Helenalle:

1. Taidat olla niitä, jotka viihtyvät Vihdissä? Mikä sinusta siellä on parasta? Mikä mahtaa harmittaa?

Näyttää siltä että viihdyn. Olen asunut täällä koko ikäni lukuun ottamatta alle kaksikymppisenä vuoden pätkää, jolloin kävin kääntymässä Vantaalla. Olen siis paljasjalkainen vihtiläinen ja viimeisimpiä, jotka syntyivät Vihdin vanhasa synnytyssairaalassa. Parasta täällä on mm. luonto, maaseutumaisuus, Nuuksi-on kansallispuiston läheisyys, ViRet, harrastusmahdollisuudet ja hyvät kulkuyhteydet. Minulle erittäin läheiset sisarukset, yhtä lukuun ottamatta, asuvat lähellä. Mikä harmittaa? Hmm... On niin hyvät filikset ettei tällä hetkellä mikään. Mutta sanotaan että homekoulut, parakit, pitkät jonot vanhusten asumispalveluihin sekä jatkuvat säästöt... mutta näissä asioissa ei taida ruoho olla vihreämpää aidan toisella puolen?

2. On mainio juttu, että olet löytänyt retkeilyharrastuksen. Miten löysit seurasi pariin?

Muistaakseni v. 2008 luin paikallislehdestä Nuukσιο tutuksi -kurssista, jonka järjesti Vihdin Retkeilijät (silloinen Nummelan Työväen Retkeilijät). Nuukσιο oli minulle jonkin verran tuttu en-tuudestaan, mutta halusin tietää lisää! Kurssilla, joka pidettiin Espoon Retkeilijöiden Stenbackassa, tapasin entiset ”naapurit”, Neuvosen Mian ja Karin, siitä se lähti. Vihdin Retkeilijöihin liityin v. 2009. Liittymisen myötä olen tutustunut ihaniin samanhenkisiin ihmisiin ja saanut paljon uusia ystäviä. Retkeilijänä olen ihan vihreä, eli aloittanut kymmenisen vuotta sitten, siis keski-ikäisenä, ja viime vuoteen saakka retkeillyt säännöllisen epäsäännöllisesti.

3. Mikä retkeilyssä on parasta?

Luonto yleensäkin, vuodenaikojen vaihtelut, mielenkiintoiset kohteet ja mukavat retkeilykaverit, vaikkakin tykkään myös liikkua yksinäni. Patikointi reppu selässä taitaa olla minun juttu. Olen yrittänyt opetella kulkemaan vähän rauhallisemmin ja ympäristöä tark-

Kari Neuvonen

Syyslomalla hyvien ystävien kanssa Pohjois-Karjalassa, Lieksan Ukonsärkällä. Päivä oli ainoa, jolloin sadeviittaa tarvittiin.

kailen. Välillä liikkumiseni tuppaa menemään ”veren maku suussa” touhuksi.

4. Tähän saakka onnistunein retkesi?

Onnistuneinta en pysty sanomaan, sillä mukavia retkiä on ollut useita. Hyvin muistini ovat jääneet rinkkamatka Thaimaahan, Samarian rotkon vaellus Kreetalla ja vuosia sitten eräs päiväretki Aakenustunturille, syksynä, jolloin oli poikkeuksellisen kaunis ruska. Siellä tunturissa tytölle nousi kyyneleet silmiin ja tunsin työtä kunnioitusta luontoa kohtaan. Erityisellä lämmöllä muistelen myös viimekesäistä TRL:n retkeilyviikkoa sekä muutamaa muuta reissua Pohjois-Karjalan upeissa maisemissa.

5. Entä millainen olisi unelmaretkesi?

Aikaisemmat pohjoisen reissuni ovat menneet päiväretkeilyn merkeissä. Useamman vuoden olen haaveillut pidemmästä rinkkavaelluk-

sesta pohjoiseen ja tulevana kesänä tämä haave näyttäisi toteutuvan.

6. Onko sinulla muita harrastuksia?

Kaikenlaista on vuosien varrella tullut kokeiltua. Pidempään olen harrastanut kuntosalia, lenkkeilyä juosten, kävelen, sauvoilla sekä jonkin verran hiihtoa ja pyöräilyä. Ehdottomasti haastavin on ollut japanilainen kamppailulaji aikido. Avantouinnin aloitin tänä talvena. Pidän myös lukemisesta ja musiikista, mutta niille on viime aikoina jäänyt aivan liian vähän aikaa.

7. Pitäisikö kansallispuistot pistää mielestäsi maksullisiksi?

Ei missään tapauksessa! Asiasta on käyty medioissa kiivastakin keskustelua. Ymmärrän vielä vapaaehtoisen maksun, jonka halutessaan voisi lippaaseen laittaa. Retkeily maksullisissa kansallispuistoissa olisi mahdollista vain joillekin ja tässä tapauksessa perheelliset ja pienituloiset joutuisivat kärsijöiksi. Olipas mieltä kuohuttava kysymys!

8. Oletko käynyt majoillamme Lapissa?

En ole käynyt. Mutta nyt kun nuorin lapseni on jo teini-ikäinen, itselle on jäänyt enemmän aikaa. Toivottavasti tervettä riittää, sillä minulla on monia, monia paikkoja joissa haluaisin käydä. Lapin majat yhtenä niistä.

9. Haluatko lähteä kiipeämään kanssamme Lumikerolle, Varkhanmukkan ”kotitunturille”?

Totta kai haluan. Ja kuten yllä mainitsin niin Lapin majoilla on vielä tarkoitus käydä, tutustuen samalla niiden lähimaastoihin.

10. Jos olisit lintu, mikä lintu olisit?

Pyrrhula pyrrhula eli punatulkku. Istuin lapsena koulun jälkeen keittiön pöydän ääressä läksyjä tehden, äidin touhuillessa ympäriinsä suuren perheen askareita. Ikkunasta näkyi suoraan lintulaudalle jonne äiti oli vienyt siemeniä ja sitonut puihin lyhteitä. Antimista nautti uskomaton määrä punatulkkuja. Mielestäni ne olivat kauneimpia lintuja. Vanhempani pitivät linnuista yhtä hyvää huolta kuin lapsistaan.

+1 Mottosi?

Asioilla on tapana järjestä.

Haastattelu: **Hilkka Laitinen**

Ellen Granholm 80 vuotta

Ei vuosien, vaan vuosikymmenten vael-taja, Ellen Granholm, täytti 80 vuotta 10.2.2013. Talvikauden hän viettää Espanjan lämmössä, mutta väsymättömänä matkustajana pistäytyi kotimaassa viet-tämässä juhlapäiväänsä perheen ja ystä-vien parissa.

Ellen Granholm oli toimeenpaneva voima, kun Tapiolan Maa- ja Meriretkeilijät ry perustettiin 25 vuotta sitten. Puheenjohtajana hän toimi 14 vuotta. Varsin pian hän tuli mukaan myös Työväen Retkeilyliiton toimintaan. Liiton puheenjohtajana Ellen toimi vuosina 1992–95. Tarmokkaasti hän edisti niin liiton omien majojen hankintaa ja yllä-pittoa kuin kansainvälisiä yhteyksiä mm. Naturfreunde Internationalen kanssa.

Ellen Granholm on alati utelias, et-sii elämyksiä itselleen ja perusteellisel-la suunnittelulla ja toteutuksella tarjoaa niitä myös muille. Kerran tulin mainin-neeksi, että nuorena yövyimme heinä-ladossa Lapissa hillamatkoja tehdessäm-me. Ellen totesi, ettei koskaan ole nuk-kunut heinäladossa ja niinpä hän seuraa-van kesän kiertomatkalta tilasi heinälato-majoituksen Pielisen rantaniityltä. Vara-us maatilamajoittajalta tehtiin jo tammi-kuussa, mutta isäntä ei kai ottanut asiaa kovin tosissaan, sillä heinät oli tiukkaan paalattu ja paalit heitetty hujan hajan la-toon. Oli kova homma purkaa niitä niin paljon, että sai kohtuullisen tasaisen pe-tin. Vuosisadan ukkonen pauhasi Pielisellä, sonni möryysi ladon seinän takana lautumella, mutta talon kissa oli ystävälinen ja jakoi heinät kanssamme. Ja kyl-lä ne rantaniityn heinät olivat tuoksuvia ja pehmoisia.

Ellen jätti TMMR:n puheenjohtajan tehtävät mutta ei matkanjärjestelyjä. Viron vapauduttua hän hankki suhtei-

Hilkka Laitinen

NFI täytti 100 vuotta 1995. Ellen veti liiton juhla-retken Wieniin, jossa NFI-maiden edustajat 13.5. istuttivat nimikkopuun kongressipuistoon. Kuvassa Ruotsin Manfred Scholze ja Suomen Ellen Granholm tuomen istutuksessa. Miten mahtaa puu voida nyt?

ta Tallinnan Spordiklubiin ja niin alkoi monipuolinen Baltian matkailumme. Monet matkat suuntautuivat ulkosuo-malaisten pariin. Ellen järjesti matkan mm. suomalaissyntyisten luonnonystävien vieraaksi San Franciscoon ja useita matkoja Etelä-Amerikkaan. Brasilian Penedoon hän perusti TMMR:lle jaoston Penedon retkeilijät, jonka kanssa yhteistyö jatkuu molemmiin puolin At-lanttia.

Pohjois-Norja on ollut retkikohteena alusta lähtien. Ystävyyys Pykeijän suoma-laissyntyisiin asukkaisiin johti Pykeijän Ystävät ry:n perustamiseen.

Ellen on ylläpitänyt suhteita ystäviin-sä Kruunuhaan alkeiskoulun ajoista läh-tien. Monet hänen iäkkäät ystävänsä ja

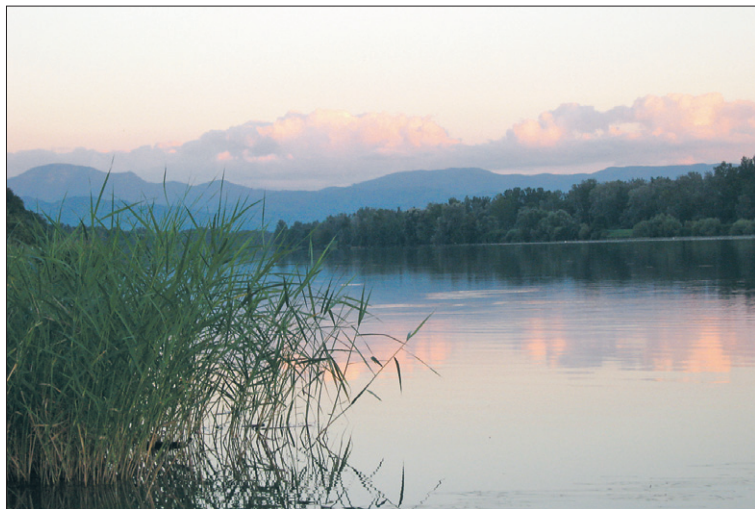
entiset työtoverinsa ovat väsyneet mat-kalla, mutta Ellen jaksaa yhä toimia huolehtivana ystävänä. - Monellakohan meistä on rivi alakoulun luokkatovereita 80-vuotisjuhlassa onnittelemassa?

Toivotamme, niin TRL kuin retkika-veritkin, Ellenille monia terveitä vuosia ja antoisia matkoja sekä hänen omak-si ilokseen että yhteiseksi virkistykseksi ystävien kanssa.

Tuula Touru, TMMR:n puheenjohtaja

Ellenin kuvakertomus Brasilian Penedosta, jossa hän vietti talvea 2011-2012, löytyy netistä:

<https://sites.google.com/site/ellen-granholmkotisivu/>

Ylä-Reininmaa vuoden 2013–14 maisemakohteena

Kansainvälinen keskusjärjestömme NFI on nimennyt Saksan, Ranskan ja Sveitsin yhteisellä raja-alueella sijaitsevan Ylä-Reininmaan alueen yhteiseksi ”Vuoden maisema” -kohteeksi vuosille 2013–2014. Hankkeen tekee merkittäväksi se, että NFI on saanut Maailman Matkailuinternationaalilta marraskuussa 2012 näyttävän kannustuspalkinnon jo parikymmentä vuotta jatkuneista rajoja ylittävästä, paikallishallintoa innostavista ja yleistä mielenkiintoa lisäävistä ympäristö- ja maisemahankkeista. Kokonaisuutena NFI on jo nyt tehnyt uutta uraa aukovaa työtä mielenkiintoisten maisema-, kulttuuri- ja luontokohteiden tunnetuksi tekemiseksi Euroopassa.

Hankkeen avauksen yhteydessä NFI:n presidentti Manfred Pils totesi, että tämän maailmanjärjestön yli satavuotiseen historiaan kuuluu siis kansalaisista, ruohonjuuritasolta lähtevä aloitteellisuus maltillisen, ympäristöä säästävän kehityksen aikaansaamiseksi alueellisella tasolla. Vuoden maisemakohte pyritään valitsemaan niin, että sen rajoja ylittävä, kansainväliseen lähiyhteistyöhön suuntautuva rakenne lisää tietoisuutta yhteisestä vastuusta ja yhteisistä mahdollisuuksista.

Suomalaisesta lähtökohdasta voisimme tässä yhteydessä todeta että täällä, eurooppalaisittain harvaanasutussa ja keskuksesta etäällä sijaitsevassa kolkassa vastaavanlaisen hankkeen aikaansaaminen edellyttää sekä mielikuvitusta että uuden luomista. Luonnonystävien organisaatiot naapurimaissamme ovat ainakin tois-taiseksi sen verran heikkoja, että yhteisen hankkeen aikaansaaminen ”Vuoden maisema” -tyyppisenä esimerkiksi Itämeriteaman ympärillä on vielä itämisasteella, mutta mahdollista se voisi tulevaisuudessa kyllä olla.

Ylä-Reininmaan ”Vuoden maisema”-hanke on suurisuuntainen, alueen erityispiirteisiin pureutuva hanke, jota koordinoidaan erityisen Ylä-Reininmaan konferenssin puitteissa. Hankkeeseen liittyy kokonaista 12 erilaista toiminta- aluetta tai alaotikkoo, joiden puitteissa edetään. Näitä teemoja ovat ympäristö, talous, kulttuuri, seutukaavasuunnitel-lu, nuorisotyö, kasvatusta ja opetus, katastrofiapu, terveystoimi, liikennepoli-

tiikka, urheilu, maatalous, ilmastopoli-tiikka ja energiatuotanto. Kysymys on suuruusuntaisesta ja osallistuvien maiden kannalta erittäin tärkeästä toimenpide-kokonaisuudesta, joka kytkeytyy kaikil-ta osin alueen poliittiseen päätöksente-koon ja mm. Euroopan Unionin tuki-politiikkaan.

Saksan, Ranskan ja Sveitsin kansalli-set kulttuurit ja tapa toimia poikkeavat jo perinteisesti paljon toisistaan. Vielä 70 vuotta sitten Saksa ja Ranska olivat verivihollisia ja juuri nämä alueet olivat kiistojen ja rajariitojen kohteena. Sveitsi tunnetusti eristäytyi, säilytti itsenäisyy-tensä ja vältti jopa toisen maailmanso-dan, mikä puolestaan näkyy vieläkin ta-vassa suhtautua rajoja ylittävään yhteis-toimintaan.

”Miten suojellemme ja muovaamme ympäristöämme? Miten tuotamme ener-giamme? Millaisia liikenneyhteyksiä tar-vitsemme? Miten voimme suojella kult-tuuriperintöämme ja säilyttää kielelli-set erityispiirteemme? Vuoden maisema-hankkeen tulisi antaa mahdollisuuksia rajojen yli ulottuvaan vuorovaikutuk-seen, yhdessä puhumiseen ja yhteisten ratkaisumallien löytämiseen. Näin asian ilmaisi Helmut Eßlinger vuoden 2012 loppupuolella lehdessä ”Vihreä nousu” (”Grüner Aufstieg”, 4/2012) Ylä-Reinin-maan yhteistä hanketta käynnistettäessä.

Hankkeesta tulee jatkuvasti tietoa englannin, ranskan ja saksan kielillä myös NFI:n sivuille. Tapahtumia, joihin voi mennä mukaan, tulee olemaan run-sain mitoin. Rakennus-, ruoka- ja perin-nekulttuuri tarjoavat matkailajalle näh-tävää ja koettavaa. Tämänkin hankkeen puitteissa oman maanosamme rikas pe-rinne, monenlaiset haasteet ja kulttuuri-erot avautuvat nähtäväksemme.

Ilpo Rossi

Eila Oranen

KIITOS 45-VUOTISPOLUN HUOMA-AVAISUUDESTA HELSINGIN TYÖVÄEN RETKEILIJÄT ry

TRL on SRM:n jäsenjärjestö. SRM:n kotimaan koh-teissa saa TRL-jäsenkorttia näyttämällä 10 % alennuk-sen/hlö/vrk normaaleista majoitushinnoista.

Vuoden **2013 Hostellit Suomessa –esitteestä** löytyy yhteystiedot kaikkiin verkoston 47 hostelliin. Maksuttomia esitteitä voi tilata sähköpostilla: info@srn.fi vaikkapa jaettavaksi jäsentilaisuuksissa.

Täysi tiu akkojen rämpimisretkiä

Vuosista viis - varusteet eivät ole juuri muuttuneet: sauvat –, siis ne isosinkiläiset, jotka antavat kunnan tuen umpihangessa ja antavat toki apua myös kävelykeleillä. Sukset - ei siis lumikengät, ovat edelleen leveätä retkimallia ja syytä on, koska viimeisimmät talvet olemme onneksemme päässeet hiihtämään kunnan lumilla. Umpihankeen on päästävä, vaikka tie kulkisi lähellä. Kun on rämpimään lähdetty niin sitten rämmittää, eli saadaa tuntuma tilanteisiin, joita avotunturissa viimassa ja pakkasessa, tai sateessa ja vesikelissä paljaalla maalla pääsee pohjoisessa viikon (viikkojen) vaelluksilla kokemaan.

Anorakki, jossa on kunnan huppu ja materiaali tietenkin turvallista puuvillaa. Keinokuituiset ovat vaarallisia tuliilla istuskellessa. Hiihtojalkineet ovat joko monot tai vaellusaappaat, tässä kahden koulukunnan elo on sujunut hyvin ja samaa latua on pystytty hiihtämään.

Jollakin on vielä sama teltta käytössä kuin ensi taipaleella ja samat sukset, makuualusta on vaihtunut eristäväm-pään malliin, jotta varttuneiden nivelten kolotukset eivät ylen määrin häirit-sisi yöunta.

Taidamme olla tosi konservatiiveja, vaikka pidämme itseämme moderneina ekokulkijoina, joilla alkuperäisen luonnon kokeminen on ensisijaista juuri tuona viimeisenä tammikuun viikonloppuna. Oli vuosi sitten 1994 tai 2013.

Matkat ovat lyhentyneet, enää ei kuljeta aamukymmenestä iltakuuteen koko varustus matkassa. Ikä on tuonut neuvokkuutta ja armoa reitivalintoihin. Enää ei tarvitse joka ojan pohjaa tutkailla tosituntuman kokemiseksi.

Leppäkertut ovat meitä hauskuuttaneet lähes alusta asti, ensimmäisen talvileppäkertun taisimme kohdata Eerikkilän retkellämmme, tosipakkasten saattelmana ja tosi syvän ojan pohjalta. Kun nialeppäkertun tekijäksi voisimme kut-sua Hilkan, joka aloitti leppäkertukäytännön.

Eväät ovat joka retken kohokohta, loimulohta, nuotiojuureksia, leipäjuustoa, lättyjä. Eräällä retkellä tuuli teki täyskäänöksen kesken teltan pystytyksen ja silloin meinas jätynyt voi sulaa su-loisesti, muovirasian tuli muotoili uudelleen. Onneksi retkitoveri oli tilanteen ta-

Kaarina Nummela

Akkojen juhlabanderolli ripustettiin leiripaikalle. Ja akkoja (Riitta Sairinen, Sirpa Kaipainen, Aune Kurki, Helena Nurmio, Sirkka Savonne, Armi Salenius) hymyilyttää.

salla ja korjasi rasian kauemmas liekki-en kourista.

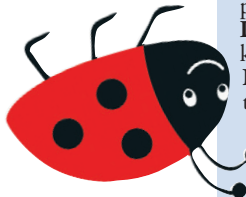
Nuotiolle laulu raikaa, runo havahduttaa menneeseen ja mieli palaa jo seuraavalle retkelle.

Armi Salenius

Lähteet:
Riitta Sairisen retkikooste 1994 – 2013 sekä Armi Saleniuksen muistiinpanot vv. 1994 -2012

Sanasto:

Akka = talviselle hiihtoretelle häipyvä retkinainen
Leppäkerttu = kaatuminen selälleen rinkan kanssa

Kuusi kertaa on kävelty, kun lunta on ollut niukasti ja loput retkistä on hiihdetty ja tässä lista:

Nuukio, Pöksynhaarayöpyminen kuutamolla – ihanaa! **Hyvinkään Usmi, Kytäjä** – metropolista junalla ja taksilla erämaahan.

Liesjärvi, Eerikkilä – ensimmäinen talvileppäkerttu löytyi ja vetäjä kaatui!

Kullaan Joutsijärvi – joku suksi kuuseen ja löysi tien, jota pitkin lasketeltiin hämärissä järven jäälle ja huomattiin olevamme nilkkojamme myöten vedessä.

Repovesi – naapurin puut lämmittivät akkojen ruoat ja retkitunnelman Olhavan kallioiden laelle.

Jaala – harjumaisemissa ja vesien äärellä, Heisanharju antoi sijan naurulle, laululle ja levollekin viimein.

Vihdin Rokokallio – eipä oltu moksiskaan, vaikka oltiin Moksissa 25 asteen pakkasessa täyskuutamolla.

Nuukio – avantouintia ohimennen Kattilassa ja yöpymäpaikalla umpihankihiihtäjien valmennusta.

Lopen Rajala ja Luutasuo – ihan uusia akkoja matkassa kevyin varustuksin ulkomajoitteissa.

Nuukio –kymmenes kerta ja niin hiihrettiin juhlavasti pitkät hameet päällä ja Stenarissa juhlittiin, kun saatiin oikein onnikkakyyti saunomaan ja syömään.

Kangasalan polut – ennätysmäärä akkoja, 17, joukossa kaksi nuorta naista Jyväskylästä.

Loppi, jossa mökkiläiset kertoman mukaan kauhistelivat jäällä hiihtoamme. Savusauna antoi niin makeat löylyt Riihisalossa.

Liesjärvi – 13 akkaa 13. retkellämme – pusikoita, järviä ja Kortenien perinnetila, aurinko paistoi auvoisesti.

Hiidenveden maisemissa Vihdissä – Jätinpykälän ihmetelyä retken varrella, ilta ja yö vietettiin tuulen armoilla Rysätarhassa.

Sipoon tuleva kansallispuisto – hiidenkirmujen tarkastelua ja lehtopöllöjen kuuntelua Sipoon korvessa.

Porkkalanniemen Linlo – Ossin ja Hilkan puiden varassa oli tulien pito, saaren poukamia ja kalliota ihasteltiin – avomeri velloi vaahtopäin.

Pajulahti – konelatuja pitkin rämpimismaisemiin ja Seelammin laavulle – lumista, hiljaista, salaperäistä.

Evo – ison kiven juurella yötä, kurmetit maistuivat, Keinukalliolla savusaunottiin ja avannossa pulahdettiin.

Melkutin – Suomen kirkasvetisimmän järven ympäristössä hiihrettiin ja Räyskälän kyläkaupassa tehtiin taas hankintoja; Riihisalon savusauna heli hipiöitämme.

Lopen Pääjärvi – filigraanimaisemissa hiihrettiin 20.- ja juhlarämpimiskerta ja korkeimmalla kohtaa Kynnysharjua tehtiin retkitulet juppikeittiimiin juhlahuoman lämmittämiseksi HURRAA AKAT!

Banderolli ripustettiin heti leiripaikan puihin julistamaan juhlaamme.

”Tietä käyden tien on vanki...” UKOT LUONTORETKELLÄ

Hivenen harmaana valkeni helmikuun ensimmäinen, sää ihan mukiinmenevä, pakkasta vain runsaat pari astetta. Katselen hiihtovarusteitani kasaan, tänään on se päivä, ”Ukkojen luontoretkeipäivä”. Vähäiset ovat tämän talven hiihtokilometrit, kuitenkin uskon selviäväni tästä retkestä kunnialla – tänään iltapäivällä tapaan vanhat kaverit Järvenpään Vanhankylänniemessä. Ukkoja olikin seitsemästä eri seurasta.

Järvenpään kaupungin omistaman vanhan huvilan pihaan Vanhankylänniemessä alkaa tulla autoja iltapäivän kuluessa. Ukot varusteineen, suksineen ja pilkkivälineineen purkautuvat pihaan, vastassa on tämän retken vetäjä ja suunnittelija Riku Rosling. Sisällä huvilassa touhusi toinen retken onnistumisen takaajista Salon Pertti, kahvipannun ja soppakattilan kimpussa. Lämmin oli vastaanotto. Hoideltiin majoitusasiat ja katseltiin taloa, todettiin paikka erinomaiseksi. Sitten päästiinkin tulokahvin kimppeeseen.

Valkoisella liinalla peitetty pitkä pöytä, jossa kahvikupit ja valtava pullavati odottivat ukkoja pöydän ympärille. Siinä kahvitellessa kuultiin ”kiireemmin kerrottavat” ja muisteltiin vähän vanhojakin. Riku kertoili asioita Tuusulanjärvestä, sen tilasta ja hiukan myös 370 vuotta täyttävästä Tuusulasta.

Ilta kului sitten saunoen ja tarinoiden. Viimeiset painuivat makuupusseihin vasta pitkältä puolen yön jälkeen.

Lauantaiaamuna noustiin suksille ja Tuusulanjärven kierros alkoi. Ihmettelimme kuinka hyvin täällä oli hoidettu ladut koko jäälueelle, leveä baana jossa

Reino Tuominen

Tämä porukka tykkää hiihtämisestä, Tuusulanjärvi tuli miltei kierrettyä. Ukkojen luontoretkellä oli osallistujia seitsemästä eri seurasta: Espoo, Järvenpää, Helsinki, Kangasala, Kotka, Lahti, Riihimäki. Kuvassa osa 12 hengen porukasta, vas. Tarmo Tikka, Riku Rosling, Hannu Auvinen, Unto Virnes, Arne Wahlström, Pentti Luostarinen, Leo Ketola, Pertti Mikkeli.

kaista luistelulle ja ladut hiihtäjille.

Riku kertoi paikkakunnan historiaa. Saimme tuhdin paketin tietoa Tuusulanjärven ympäristön ja järven tilasta, taiteilijoiden ja muiden ”silmäätekevien” vaiheista ja vaikutuksesta Suomen tapahtumissa vuosikymmenten aikana. Totesimme, että tämä Tuusulanjärven ympäristö ja Tuusulan Rantatie, joka 1700-luvulta aina vuoteen 1956 oli osa Helsinki–Heinola -tietä, on kerännyt suuren määrän yhteiskunnallisia vaikuttajia ja eri alojen taiteilijoita. Hiihtelimme miltei koko järven ympäri, siinä menikin melkein koko valoisa päivä.

Kahville poikkesimme Syvärannan Lottamuseoon, jolla on mielenkiintoinen, vaiherikas historia. Tämä 1860-luvun jälkeen Birger Lundahlin rakennuttama huvila on kokenut värikkään historian. Huvila on siirtynyt monta kertaa uusille omistajille ja toiminut mm suomalaisten lehtimiesten lepotontina, Lotta Svärd -järjestön Lottaopistona ja nyt Lottamuseona. Jatkoimme Halosenniemen taidemaalari Pekka Halosen kotiin. Jo heti pihapiirin tultaessa voi aistia millainen paikka tämä on ollut 1900-luvun alussa jolloin Haloset rakensivat tämän komean hirsilinnan. Vel-

jekset Pekka ja Antti Halonen rakensivat Halosenniemen vv. 1901-1902. Hirret tuotiin Keski-Suomesta Konginkankaalta. Talo toimi sitten perheen asuintona ja ateljeena. Nykyisin Halosenniemi on museo, jossa järjestetään taidenäyttelyjä. Nyt pääsimme tutustumaan taidenäyttelyyn ”Pekka Halonen – Tuusulan mestari”. Näyttelyssä oli mukana pari teosta, jotka eivät koskaan aikaisemmin ole olleet näytellyssä Halosenniemessä.

Vielä illan kuluessa kävimme tutustumaan Vanhankylänniemen kartanoon, jonka mahtiemäntä aikoinaan tyrnäsi Sibeliuksen tontin hankinta-aikheet ti-

Ensimmäisen retken innoittamana syntyi tämä runoelma:

*Olipa kerran kuusi akkaa
Löivät selkäänsä nyyttiä – vakkaa
sukset jalkaan - pipo päähän
hei, nyt mennään joka sähän!*

*Paistoi isä aurinkoinen
mistä johtui armo moinen?
Rannalla nuotio illan suussa
jäinen hanki täysikuussa*

*Kuutamossa hohti lammen
rannat*

*kahvi kirvoitti kielen kannat
telttakankaan alla maistui uni
sarasteessa aamun uusi tuli lumi.*

*Sapatin urakka - mäkeä – suota
lipsuvat sukset - akka vuota!*

*Pimeys yllätti - missä ollaan?
Kompassi esiin - johan käy pollaan.*

*Jopa löytyi leirille paikka
nyt maistuu kahvi tai tsaiikka
kun on rämmitty maat ja mannut
repusta esiin kattiilat, pannut.*

*Akka istuu nuotiolle -
paistaa makkaraa*

*muistaa - kotona pyykkivuori
kohooa*

*vaan ei se karkaa - siinä juoni
eipä huomannutkaan - nyt
pubkeaa runosuoni.*

Hilkka Laitinen, 1994

lan maista. Kerrotaan emännän todenneen, ettei tilasta myydä tonttia miehelle, joka Gallen-Kallelan maalauksessa 'Symposion' esiintyy juopuneen näköisenä ja viinapulloja on pöydällä. Ilta kului sitten saunoen, hyvin syöden ja tarinoiden takkatulen äärellä. Muisteltiin aiempia ukkojen retkiä, silloin vielä menttiin metsään tai suolle, yövyttiin laavulla tai Reiskan kodassa. Ne ajat ovat takana, ukot ovat tulleet mukavuuden rakkaiksi, yövytään hyvin, restautaan sitten päivällä maastossa. Keskusteltiin myös seuraavan vuoden tapaa-mispaikasta, asia jäi Tuomisen Reiskan ja Ruposen Sepon tutkittavaksi. Paikka tarkentunee vielä keväänkorvalla.

Sunnuntaiaamuna osa porukasta pak-kasi onget ja kairat reppuun ja häipyi jär-velle kaloja narraamaan, osa hiihteli lähimaastossa. Pilkkimiehet kertokoot itse kalansaaliinsa, nehan ovat sitten niitä kalamiesten juttuja.

Puolenpäivän maissa kiiteltiin järjestä-jät ja hyvästeltiin porukka ja väki suunta-si omille reviereilleen. Kiitokset Rikulle ja Pertille erinomaisesta järjestelystä, oli hieno reissu.

Pentti Luostarinen,
Kangasalan Retkeilijät

*Tietä käyden tien on vanki,
vapaa vain on umpihanki.*

Näin runoili Aaro Hellaakoski, näil-lä ajatuksilla ukotkin jatkavat perin-teisiä luontoretkeään!

Udmurtian mummoissa on energiaa

Udmurtia on yksi nykyisen Venäjän tasavalloista. Se sijaitsee Länsi-Siperiassa eli tällä puolen Uralia, 1200 kilometriä Moskovasta koilliseen. Sinne matkasimme kahdella yöjunalla, ensin Moskovaan ja sitten seuraavana yönä Udmurtiaan. Aamulla oli aikaa katsella maisemia junan ikkunasta: hoitamattomia koivumetsikköjä, rämettä, vähän vaatimattomia kyllä, asemia monine järjestelyraiteineen ja tosi pitkiä öljy- ja kivihiilijunia. Ruska oli Udmurtiassa selvästi pitemmällä kuin meillä Etelä-Suomessa. Perillä huomasimme pääkaupunki Izevskin muistuttavan yhä paljolti neuvostoaikaiselta, vaikka 650 000 asukasta voisi saada aikaan enemmänkin uudistuksia 20 vuodessa.

Seuraavana aamuna lähdimme bussilla udmurttikyliin. Matkalla näimme vaihtelevia niittykaita, joiden mukaan udmurtit ovat saaneet nimensä (niittykansaa). Metsiä oli vähän, mutta teiden molemmin puolin oli lumiaidoiksi istutettuja havupuita monin kerroksin. Pelot olivat paljolti jätetty kesannolle, sillä kolhoosit ovat hajonneet. Vierailimme usassa etelä-udmurtialaisessa kylässä, vain muutaman kymmenen kilometrin päässä pääkaupunki Izevskistä.

Ensimmäiseksi pääsimme Saljan kylään, jossa oli Vanhan Saljan maatilatalousyhdistyksen johtaja Pjotr Petrovin johtamana projektina uusi, vielä keskeneräinen matkailukohde. Yksi taloista oli valmis ja toinen rakennus oli pitkälle rakennettu. Suunnitelmissa on mm. hotelli, jalkapallokenttä, tekemäki, lampi, lehtimäjoja, uima-altaalle avautuva sauna sekä mahdollisesti vielä hanhitarha ja hevostalli. Edessä on siis paljon työtä, joka on tarkoitus tehdä Petrovin omistaman ison maatilan omin voimin ja omista puutavaroista.

Meidät otti vastaan sydämellisesti kymmenhenkinen mummuuorokoulu haitaristeineen. Myös televisiokuvaaja oli paikalla, arvatenkin meitä ja mukavaa meiniä mainostarkoituksiin kuvaamassa. Mummot lauloivat koko ajan iloisia lauluja ja syöttivät monenlaisia salaatteja, piirakoita, pelmeneitä ja plinejä eli tabaneja. Juomaksi oli teetä ja kotipoltoista makeaa viinaa eli kumyshia. Mum-

Saljan kylän mummot hyvästelivät meidät "laajalla rintamalla".

Kohtaamisia

mot tanssivat niin että uusi lattia notkui. Tunnelma oli tosi iloinen. Lähtiesämme kauloihimme ripustettiin rinkeleistä ja konvehsteista tehtyt roikottimet.

Pienen matkan jälkeen pääsimme Karamans Pelgan kylään. Siellä oli vanha talo ja sen pihapiiri grilleineen. Taas oli vastassa mummuuorokoulu ja haitaristi. Tuvassa leivottiin parhaillaan perinteisiä piirakoita, joita tietysti tarjottiin meillekin. Meille opetettiin kansanperinteitä ja eräs nuorimmistamme, Reetta puettiin morsiamen asuun. Myös muut, kuten vaimoni Eija vedettiin mukaan roolileikkeihin ja tansseihin. Pihanurmikolla tanssi jatkui. Mummot opetivat kädestä pitäen meitä varsin nopeissa askelissa. Pihalle on pystytetty pöytiä, joilta oli mahdollisuus ostaa käsitöitä, hunajaa, sitä kotipoltoista juomaa ja mummulaulua dvd-levyinä. Kauppa kävi vilkkaasti. Ja lopuksi, kun kerran kovasti pyydettiin, niin lähtihän se meidänkin kurkuistamme kiitokseksi laulu: "Niin minä neitonen sinulle laulan..."

Kotimatalla vierailemme vielä maailmankuulujen, vuoden 2012 euroviisukakkosten, Buranovon mummojen (Buranovskie Babushki) kotikylässä. Euroviisumummoja emme valitettavasti tavanneet, sillä he olivat juuri konserttimatkalla jossain päin laajaa Venäjänmaata. Mummojen palkinto- ja esiintymisrahoilla on jo saatu korjattua kylän 600 asukkaalle kerhotalo, ja kirkon rakentaminen on hyvässä vauhdissa. Kylässä on myös tutustumisen arvoinen Aleksandr Pilinin galleria. Eipä ole ennen nähty näin monipuolista kokoelmaa huovutusta villasta tehtyjä taidekäsitöitä.

Sunnuntaipäivänä oli vuorossa Maailman punatukkaisten seitsemäs festivaali. Näitä järjestetty sen vuoksi, että udmurtit ovat tiettävästi Irlannin jälkeen maailman punatukkaisin kansa. Teimme elämyksellisen matkan raitiovaunulla ja johdinautoilla suurelle huvipuistoalueelle. Harvoin näkee niin paljon oranssinpunaista väriä kuin siellä: kulkueita, lemmikkieläimiä, työpajoja, luontoveistos-

näyttelyjä, massoitain kurpitsoja, naamamaalattuja lapsia, erilaisia kieputushärveleitä, soppatykkeitä, myyntikoujuja, kolme näyttämöä jne. Hirssipuuroa sai ilmaiseksi.

Isolla näyttämöllä oli tauotonta ohjelmaa, musiikkia, laulua, tanssia ja nuorten kykyjen kilpailua. Siellä oli myös meille suomalaisille varattu puheenvuoro. Sen piti matkamme vetäjä Petri Niikko venäjäksi esitellen ensin delegaatiomme. Hän mainitsi mm., että Suomella on ollut rohkeutta valita kaksi kertaa peräkkäin punatukkainen naispresidentti. Lähes samanniminen Tarmo Halonen joutui laulamaan teknisten ongelmien vuoksi ilman säestystä Olavi Virran säveltämän laulun Punatukkaiselle tytölle. Maan entistä tapaa mukaillen Halonen kehotti laulun jälkeen kaikkia maailman punatukkaisia yhtymään... ja saamaan paljon punatukkaisia lapsia. Petriä ja Tarmoa haastateltiin lopuksi Udmurtian televisioon.

Tämän viimeisen Udmurtian päivän iltapuolella matkasimme Malaja Purgan kunnan Orlovin kylään. Jo kylän porteilla meillä on "vastaanottokomitea": kylän väkeä, mummoja ja pappoja sekä hanhia. Kylän suurimmassa talossa oli monenlaista esiteltävää. Rupattelu lähti heti käyntiin kolmella kielellä, udmurtiksi, suomeksi ja venäjäksi. Illan kauniissa luonnonvalossa babuskat näyttivät taitojaan, ja iloinen päätös jatkui pitkät ajat. Myöhemmin samassa tilassa saimme tutustua ja osallistua perinneleikkeihin isossa ringissä lattialla istuen.

Jakaannuimme sitten eri perheisiin, joissa saunoimme ja saimme illallista. Talon emännat, babuskat ja isoisät sekä tyttäret olivat samassa pöydässä kanssamme. Meidät majoitettiin perheessä tytär kertoi opiskelevansa kielinä, mm. suomea, ja näin tulimme hyvin juttuun. Jaoimme heille Suomesta mukaan otetut tuiat, ja he puolestaan antoivat meille käsitöitä.

Aamulla heräsimme aikaiseen kukonlauluun ja pääsimme perheen babuskan kanssa syöttämään hanhia sekä katselemaan kun paimen johdatteli kylän lehmät niitylle laiduntamaan. Hanhet päästettiin vapaiksi kylän raitille. Lau-

Mummo, babushka esittelee vanhoja käsitöitä. Kansallispuikun kuuluvat runsaat rahakoristelut.

man johtaja hyökkäsi urheasti päin hiitahti ohi ajanutta vanhaa Ladaa. Varhaisen aamiaisen jälkeen oli jätettävä haikemat jäähyväiset näille tosi mukaville ja iloisille ihmisille, kielisukulaisille.

Teksti ja kuvat:

Tarmo Halonen, Espoon Retkeilijät

TIETOISKU UDMURTEISTA

Udmurtteja sanottiin aikaisemmin vortjakeiksi. Udmurtin kieltä ymmärtää noin 600 000, mutta puhuu aktiivisesti ehkä 450 000 ihmistä. Valtiosa udmurteista on käytännössä kaksikielisiä, ja varsinkin kaupungeissa asuvilla ykköskieli on venäjä. Udmurtti kuuluu suomalais-ugrilaisen kielen suomalais-permiläiseen haaraan, jossa läheisiä kieliä ovat komit eli syrjäänit. Kuitenkin suomen ja udmurtin kielessä on melko paljon lähes yhteneviä sanoja kuten käsi-ki, puu-pu, tuuli-töl, tulitiil, lumi-limi, voi-vöi, maa-mu, kieli-kil, mennä-minin, juoda-juini, minun nimeni on-minan nimi, olen Suomesta-mon Finlandiis'.

KuuRet 55+ retkeili Etelä-Tirolin maisemissa

Suomalaiset "löytöretkeilevät" Etelä-Tirolissa, otsikoi päivälehti *Dolomiten Kuusankosken Retkeilijät ry:n KuuRet 55+ -ryhmän matkan Pohjois-Itäliian lokakuussa 2012. Matkaseurueeseen kuului 27 jäsentä Kuusankosken/Kouvolan alueelta, matkanjohtajana ja tulkkina oli kieltenopettaja Miikka Rikala.*

Ryhmä majoittui ensimmäiset kolme vuorokautta Bildungshaus-seuran tiloissa Goldrainin linnassa ja neljä vuorokautta Hotelli Post Griesissa Bozenissa. Vieraiden isäntänä toimi Goldrainin ryhmä 55+ ilman rajoja, jonka jäseniä vieraili Kuusankoskella edellisenä vuonna.

Etelä-Tirolin matka kesti kaikkiaan kahdeksan päivää. Isäntien edustajat olivat vastaanottamassa suomalaisten ryhmää Münchenin lentokentällä, josta matkattiin linja-autolla Itävallan kautta Goldrainiin. Ja jo seuraavana aamuna alkoi isäntien suunnittelema tiivis ja mielenkiintoinen tutkimusmatka Etelä-Tirolin alueella. Joka päivä lähdettiin liikkeelle aamiaisen jälkeen, ja majoituspaikkaan palattiin yleensä päivälliseksi. Sen jälkeen oli vapaata aikaa tutustua ympäristöön omin päin.

Päivät olivat täynnä nähtävää ja koettavaa. Meranissa tutustuttiin vanhaan kaupunkiin ja kuljettiin Passer-joen ranteita maisemia ihailleen. Kaupungissa käynnin kohokohta oli kuitenkin kansainvälisestikin tunnettu viininkorjuujuhla. Keskusta oli tupaten täynnä väkeä, ja suomalaiset saivat muiden mukana seurata kaupungin läpi kulkevaa kymmenien soittokuntien, koristeltujen hevosvaunujen ja kansallispuikuryhmien marssia. Kulkueen jälkeen juhla jatkui muun muassa konsertein ja kansantanssiesityksin.

Serpentiineitä päästiin kokemaan ensi kertaa tällä matkalla ajettaessa St.

Maapyramidit hattuineen näyttävät kiinnostavilta.

Valentin auf der Heideen, missä tutustuttiin muun muassa laajaan tekojärveen, joka oli jättänyt alleen kokonaisen kylän, ja asukkaat oli häädetty taloistaan. Myös kylän kirkko oli vaarassa jäädä veden alle, joten se räjäytettiin. Ehjänä säilyneen kellotornin yläosa on veden pinnan yläpuolella. Järven syvyyden sanottiin olevan tornin kohdalla 20 metriä. Matka jatkui Prämajurille 1720 metrin korkeuteen. Sieltä oli komeat näköalat laaksoihin ja lumipeitteisille vuoront huipuille. Suomalaiset tutustuivat lisäksi pieneen historialliseen Glurnsin kaupunkiin, jota mainoslehtisessä keuhataan Etelä-Tirolin jalokiviksi.

KuuRet 55+ -ryhmäläisiä, taustalla Dolomiitit. Dolomiitteihin kuuluu 21 yli 3000 metrin korkuista vuorta, korkein vuori on 3344 metriä. Ne ovat kuuluneet Unescon maailmanperintöluetteloon vuodesta 2009.

Viininkorjuujuhlien kulkueissa riitti katseltavaa.

Ryhmä pääsi myös koko päivän retkele Dolomiiteille. Matkalla ylöspäin pyyhdyttiin hetkeksi Karersee-alppijärvelle, missä ihailtiin vihreänkirkkaaseen veden kuvastuvia lumisia vuoria, ja kuul-

tiin, että järven ympäristöstä kaadetaan puita erityisesti soitinten, muun muassa viulujen rakentamiseen. Jälleen serpentiineitä pitkin ajaen lähestyttiin Dolomiitteja, jotka ovat henkeäsalpaavia vaa-

leine jyrkkine vuorensinämineen. Ryhmä ihaili yli 2000 metrin korkeudessa maisemia ja vuoristossa lentäviä riippuliitäjiä.

Yhtenä matkan kohteena oli käynti Etelä-Tirolin maapäivätalossa Bozenissa. Yksi isännistä, **Erich Achmüller** on istunut maapäivillä puolueensa edustajana ja hän kertoi suomalaisille maapäivien toiminnasta. Kaupungissa monet suuntasivat kulkunsa myös museoon, missä oli esillä jäämies Ötzin muumio ja hänen elämänsä ja toimintaansa liittyvää materiaalia. Ötzin kuolemasta on kulunut 5300 vuotta. Muumio löydettiin vuonna 1991 jäätiköltä juuri Etelä-Tirolin Alpeilta.

Matkaohjelmaan sisältyi myös paljon muuta: kirkoissa, museoissa ja linnoissa käyntejä, metsästyshaukkojen lento- näytös, vierailu paikallisessa viinikellarissa sekä Goldrainin majapaikassa pidetty "Törggelen" eli illanvietto, joka sisälsi ruokailua, musiikkia ja yhdessäoloa paikallisen ryhmä 55+:n kanssa. Eikä mainitsematta voi jättää retkeä maapyramideille, jotka ovat geologisia erikoisuuksia. Näiden maasta kasvavien ns. "urkupillien" kehitys alkoi jääkaudella, kun jäätiköt siirsivät paikalle moreenia, josta maapyramidit syntyvät.

Kotimatalle ryhmä lähti tyytyväisenä, mutta haikain mielin. Matkanjohtaja Miikka Rikala tiivisti kaikin puolin onnistuneen matkan seuraavasti:

"Dolomiittien jylhän kauniit huiput kontrastina laaksojen auringossa kylpeville viini- ja omenatarhoille, ja isäntiemme suurenmoinen ystävällisyys ja vaivan näkö monipuolisen ohjelman laadinnassa tekivät matkastamme unohtumattoman. Varmaan meillä kaikilla oli matkan päättyessä sama ajatus: Tänne täytyy palata joskus takaisin."

Teksti ja kuvat:

Liisa Taavitsainen, Kuusankosken Retkeilijät KuuRet 55+

Retkimuistoja

Miksi Välijoki mutkittelee?

Välijoki virtaa Vuontisjärvestä Saivojärkeen. Hiihtäen joki on tullut ylitettyä kymmenien vuosien varrella lukuisasti. Viime talvena, auringon kimaltaessa sen hitaasti lipuvalla pinnalla pysähdyn valokuvaamaan sillalle.

Samalla ihmettelin joen kiemuroita, jotka kuin leikitellen luikertavat hitaasti sulana pysyen pitkin rantaniittyä. Mutkittelu on erittäin voimakasta, joki tekee pitkiä kaarroksia palaten parin metrin päähän lähtöpaikastaan kuin katuen kaarteluaan.

”Joki meanderoi, eli joen hidas virtaus tökkii hienolaatuista maa-ainesta”, minua valistetaan.

Taustalla oleva tunturi on Jäkaläkerö. Vuontispiertille munkkikahveille Rihmakurusta hiihdellessä kannattaa pysähtyä Välijoen sillalle koreita meanderointikuvioita ihmettelemään.

Luonnon ihmeitä

Turkissa on kuulemma joki, Menderes, 300km pitkä, joka meanderointinsa vuoksi saavuttaa melkein kaksinkertaisen pituuden.

Suomessa mm. Sipoonjoki ja Oulankajoki ovat meanderoivia.

Saivojärvestä lähtee Saivojoki, joka kartassa sinisin kiemuroin puskee Ounasjokeen. Meanderoiko Saivojokikin?

Tällä Vuontisjärven rantaniityllä kasvaa heinää, joka niitetään edelleen, kuivataan aitamaisilla telineillä (kuvassa) ja säilötään puronvarsilatoon.

Tiedot haravoi ja kuvan otti **Hilkka Laitinen**

Muistoja majoilta

Alli Luhti, Riihimäen Retkeilijät, muistelee:

Vuonna 1993 Riihimäen Retkeilijät matkustivat ees-tiläisten vieraidensa kanssa Rihmakurun mökeille viikoksi. Vieraat, 3 henkeä, majoittuivat Luhtien kanssa.

Päivittäin hiihdeltiin ja opastettiin vieraita uusiin elämyksiin, kuvassa evästäuko Vuontisjärven rannalla vas. takana Olavi, Alli, Toni Luhti, Kati Kannel, Riku Luhti, edessä Jesse Luhti (10 v.) ja Arvo Branmaister. Kuvan otti Katin isä Arvo Kannel.

Tulomatalla yhdellä jäsenellämme oli jo kännykkä, joten hän soitti linja-autosta että kotimatalla ollaan. Tämähän oli uutta ja ihmeellistä monelle, siksi Ees- tiinkin piti saada tieto kännykällä min- käläinen viikko oli ollut – pitkät kehut sai majoitus, ruoka sekä miellyttävä hy- vä porukka.

Toisessa valokuvassa ollaan Varkhanmukassa v. 1988. Samana vuonna perustettiin oma seura, matkaan otettiin 4 poikaa joiden ikä oli alle 2 vuodesta 6 vuoteen.

Ainoatakaan lelua ei mummi ja vaari ottanut mukaan ahkioon tai rinkkaan, mutta tekemistä riitti kun luntakin oli paljon. Kuvassa Toni suksilla Riku ja Miika tutti suussa. Päivittäin Miika oli mummin kantorinkassa tai ahkiassa jos

mentiin esim. Vuontispiertille asti, missä käytiin välipalalla.

Matka tehtiin junalla makuuvau- nussa ja tilausbus- silla Kolarista Varkhanmukkan parkki- paikalle, mistä reilu 2 km hiihtäen pe- rille. Hyvä viikko, kaikki palasi tyytyväi- senä sähkön ja posliinipottansa pariin.

Onnittelut Allille 75-vuotispäivän 17.3.2013 johdosta!

Kuten oheisista muisteluista käy ilmi, on Alli Luhti ollut monessa mukana. Muistammehan myös hänen johtavan panoksensa Herajoen työväentalon kunnostamisessa kuten myös monissa TRL:n luot- tamustehtävissä.

Hän on ollut perustamassa seu- raansa Riihimäen Retkeilijöitä ja edelleen hänen napakka, valoisa äänensä kertoo puhelimesta mitä seurassa puuhataan.

Allia voi onnitella Kansan Sivi- tysrahaston Erkki Wiksten -rahas- ton kautta, tili FI85 1521 3000 0060 09, tiedonantoon Alli Luhti.

HL

Hämeenlinnan Retkeilijät ovat jo 20 vuoden ajan tarjonneet kaupunkilaisille laskiaisriemua

”Hämeenlinnan Kaupunginpuistossa me paistamme muurikoita, grillaamme makkaraa ja keitämme kahvia joko rakovalkealla tai muuten.

Kuvassa vas. meidän ’emännät’: Tapani Myllykylä, Seppo Saarinen, Seija Niemelä, Ritva Makkula, Timo Mäkinen ja Teemu Roisko.”

Näin kertoi kuvan ottanut Molli Matikainen.

Taavi ekaa kertaa lumikengillä. Sukset olivat loppuneet kau- poista. Ja entiset käyneet pieniksi.

Nuukio-konkari Armi Salenius piti juhlapuheen tämän talven ihanimmassa säässä.

Pyry-päivillä hikinen hiihtoretki ja yhdeksäntoista-eläköön juhla Saukko sai ”vuoden olio” nimityksen

Pyry-päiviä 23.-24.2. Stenbackassa kaunisti lumipukuinen luonto. Ekana päivänä hiihdettiin, jopa rämmittiin umpi- hankia ekseen ja lampia ylittäen. Kenkäiltiin Jaska-merkki- sillä lumikengillä, saunottiin ja avantoa kauhottiin (ei näky- nyt saukkoa vielä).

Nuukсион kansallispuistoon kajautettiin sunnuntaina 19 minuutin juhlapuhe, eläkööt ja juhla juomapoksut. Kun- nia vierana oli puistonhoitaja Antti Raita ja tottakait perhosneito.

Antti kertoi saukko-havainnoista Nuuksiassa ja kehotti tark- kailemaan saukon mäenlaskujalkia lumella, onhan saukko leik- kisä eläin. Mikäpä siinä, kertokaa havainnoista: hilkka.laiti- nen@gmail.com

Kuviakin voi lähettää, havainnot pikku tikasta ja pohjanti- kasta ovat myös tervetulleita, ne olivat vuosien 2011 ja 2012 Nuukio-olioita.

Teksti ja kuvat: **Hilkka Laitinen**

Joukko lähössä ladulle. Edessä Riku Rosling ja Riitta Sairinen.

Järvenpään retkeilijöiden järjestämä Kulttuurihiihto

9. helmikuuta 2013 onnistui lumituiskusta huolimatta yli odotusten, ja osallistu- jia oli ennätyskelliset 21 retkeilijää. Tämänvuotisen tapahtuman kulttuurihenkilö- nä oli kieliguru E.N. Setälä, jonka elämää ja toimintaa Riitta Sairinen kuvasi kat- tavasti ja mieleenpainuvasti. Retki aloitettiin kahviteluilla, ja sen jälkeen porukka lähti hiihtomaratonille, joka osoittautui todella haastavaksi keliolojen muuttuessa vallon retkeilijämäisiksi. Yksi osallistuja lähti narraamaan kaloja ja muutama suun- tasi patikoimaan Tuusulanjärveä kiertävälle luistinradalle. Kolmen tunnin rehki- min jälkeen maittoi sauna ja herkullinen lohikiusaus. Yhdessäolo tarjosi tilaisuuden keskusteluun ja hetkittäin hyvin tunnelmallisiin muisteluihin – juhlistaaan seura- tään vuonna 40-vuotista toimintaansa.

Osallistuneet retkeilijät toivoivat lisää vastaavanlaisia tapahtumia. Järvenpään re- tkeilijöiden seuraava tapaaminen on 17.3. klo 12 Tammirannassa, jossa ulkoilun jäl- keen pidetään seuran kevätkokous. Tarjolla on lohi- ja hirvikeitto. Tervetuloa uu- det ja vanhat jäsenet porukalla päättämään yhteisistä asioista!

Hannele Pöllä

TRL:n ja retkiystävien onnittelut JäRetille!

Erkki Sivula

Hilkka Laitinen

■ **Espoon Retkeilijät (ER)** 16.-17.3. klo 11 talviretkiä **Kopparnäsissä**. Katso ilmoitus sivulla 2. Läh: armi.salenius@gmail.com p. 040 5098259.

29.3. Pitkäperjantaita pitkin päivää alk. ko 11 Stenbackassa. Pääsiäiskävely ja perinteisiä ruokia. Läh. Hilkka.

5.-14.4. Hiihtoviikko Pallakseen alueella, majoitus: Varkhanmukka. Läh. Hilkka, puh. 0440 500354.

21.4. su Hilpeä kevätpatikka Masalasta Luomaan, jossa saunotaan. Kokoonntuminen Masalan juna-asemalla klo 11. Läh. git-ta.holmborg@gmail.com p. 044 5543638.

30.4. klo 18 Ylimääräinen kokous Stenbackassa. Asia: Sääntömuutos 4 §.

30.4. - 1.5. Kevään kohinaa Stenbackassa: Luonnon ja työn juhla, talkoot ja vappujuhla, vaelus Antias-järvien alueella (uusi kans.puistoalue) läh. hilkka.laitinen@gmail.com p. 0440 500354.

5.5. Opastettu linturetki Valkmusan kansallispuistossa. Katso sivu 2.

1.6. Yrttikurssi Stenbackassa. Luonnonnyrttien tunnistus ja käyty. Turve/yrttisauna, avaruusjumppaa. Kurssin hinta ruokineen 20,-

4.6. alk. tiistaiset melontaillat Laajalahdessa klo 18. Läh. pertti.mikkela@gmail.com p. 0400 475254. Kajakkeja+varust.lainataan. Jokaiselle tiistaille oma ohjelmansa.

Luovuus kukkii -kerho: teatterit, näyttelyt.

Stenbacka-tukikohta: vuokrat 10,-/jäsen/vrk, muut 15,-, lapset 2,-.

Seuran yht.henkilöt: tiedottaa hilkka.laitinen@gmail.com p. 0440 500 354, pj. Juha Saarin, jpt@kolumbus.fi p.050 5430067. Netti www.trekkari.fi

Seuran tiedotuslehtinen SATA-KIELI tulee maapostissa jäsen-talouksiin maaliskuussa, siinä koko vuoden ohjelma ja jäsenmaksulappu.

■ **Helsingin Työväen Retkeilijät (HTR)** HTR:n hiihto/pilkkiviikot Rihmakurussa v.12-13 (16.-30.3.)

11.4. Tarina- ja kuvailta toimitolla klo 17 alkaen

9.5. Helatorstaina klo 10 lähemme Kontulan metroasemalta kävellen tai pyöräillen luonto- ja virkistysretkelle Kivikon ulkoilu-alueelle. Ilmoittautumisen yhteydessä lisätietoa.

Ilmoittautumiset: Matti Huttunen, 040 8324302, MK.Huttunen@pp.inet.fi Eila Oranen, 040 734 4913, oranen.eila@gmail.com

■ **Hämeenlinnan Retkeilijät (HäRet)** Lapin hiihtoviikot 6.-20.4. Tiedustelut: Molli, 0400 818451.

■ **Järvenpään Retkeilijät (JäRet)** Retkeilyn peruskurssi 7.3.-13.4. Mikko Järvinen vetää Järvenpään Opistolla kaikille avoimen retkeilyn peruskurssin. Kurssin laajuus 18 tuntia ja siihen sisältyy mm. melontaharjoituksia. Lisätieto- ja Järvenpään opiston oppaasta ja Mikko Järviseltä, 040 844 5295.

Kevätkokous ja ulkoilu su 17.3. Kokoonnumme Tammiran-taan klo 12. Reippaan ulkoilun jälkeen klo 15 yhdistyksen kevätkokous, jossa vahvistetaan vuoden 2012 toimintakertomus ja tilinpäätös. Luvassa myös soppaa.

Pyöräilyretket to 9.5. ja su 2.6. Poljemme toukokuussa Laukkos-kelle ja kesäkuussa Keravanjärvel-le/Ridasjärvelle. Retket vetää Erkki Sivula.

Nettisivut: www.kolumbus.fi/jukka.polla/

Tiedustelut: jukka.polla@kolumbus.fi ja puh. 040 707 8010.

■ **Kangasalan Retkeilijät (KangRet)** 20.3. Sääntömääräinen kevätkokous JHL:n tiloissa, Antint. 2, Kangasala, alk. klo 18.

13.4. Heretynniemen ulkoilupäivä Valkeakoskella

9.5. Helatorstain ulkoilupäivä Torpalla

Torpan talkoot ja saunaillat parillisten viikkojen keskiviikkoina alkaen 15.5. klo 17.

18.5. Melontaretki Vääräjoella

29.6. Kansallispuistoretki Isojärven kansallispuistoon

3.-10.8. Varkhanmukkaviikko

Lisätietoja: pj Risto Mäntylä, puh.040 828 9146 tai mantyla-risto@gmail.com

■ **Karjalan Retkeilijät (KR)** 23.-30.3. Lapin hiihtoretki (Raattama)

6.4. pilkkikisa klo 10 Ukonjoella

6.4. kevätkokous klo 15 Ukonjoella

9.-12.5. Teijon retkeilyalueelle Perniöön Vihdin Retkeilijöiden kanssa

17.-19.5. kevättalkoot Ukonjoella. Ilmoittautuminen 10.5. menn. M. Naakalle p. 0500 181635 tai sp. matti.naakka@pp.inet.fi

26.5. TRL:n liittokokous Keuruulla

1.-12.7. KR:n 30-v-juhlavaellus läpi maakunnan. Ks. ilmoitus.

14.-22.8. Tunturiretki Lappiin ja Norjaan pietarhovilaisten kanssa.

Tarkemmin jäsenkirjeissä ja nettisivullamme.

Lisätietoja: ilmo.nousiainen@elisanet.fi puh. 050 543 1954

■ **Kuopion Retkeilijät (KuRet)** Ke 20.3. Kummiluokan talvikalastuspäivä Koivulassa klo 11-14. Opastetaan kolmasluokkalaiset kalastuksen riemuihin. Tarvitaan toukan koukkuun panijoita ja mehun keittäjiä sekä pilkkejä ja kairoja. Ilm. Pertille 040 867 8638.

24.3. vietetään talvipäivää Koivulassa klo 12 alkaen leikkien ja kalastaen, ruokailu klo 14. Ilmoittautuu Eeva-Liisalle 0400 495 988 viikot. to 21.3.

24.3. kevätkokous Koivulassa klo 15.00. Kokouksessa päätetään Koivulan lunastuksesta.

Koivulan laiturit korjataan jääkelien aikana. Yhteys Paliin 0400 350 515.

27.-28.4. Koivula kesäkuuntoon, aloitetaan la klo 12.

Toukokuussa kummiluokan kevätretki.

5. ja 19.5. Kevätseuranta Kuopion lapsille Koivulassa.

24.-26.5. Kansallispuistoretki Hiidenportille. Ilm. Mikolle 040 740 5577 viim. 21.5.

3.-10.6. Unkarin matka Koivulasta voit lainata lumikenkiä.

Lisää tietoja: Liisa 040 751 6143

■ **Kuusankosken Retkeilijät (KuuRet)** 11.3. kuutamohiihto, Nauhan lenkki

18.3. kevätkokous Kettumäen palvelukeskuksessa

6.-13.4. Lapin hiihtoviikko Levillä

17.-19.5. kevättalkoot Ukonjoella. Ks. Karjalan Retkeilijät.

Sauvakävelyä ja kesäkauden avajaiset toukokuussa.

Tiedustelut: jaana.hyvonen(at)koti-kone.fi tai 040 703 2668

Liikunnan hyvää tekevä riemu tarttukoön meihin maallikohinkin, tavallisiin pulliaisiin!

Aira Heinänen, Laajasalon Reippailijat ry

TRL-Pyöräily Länsi-Viron saarille

Hiidenmaalle ja Saarenmaalle 20. - 27.7.2013

Hinta: 490 e/henk. sisältää laivaliput Hki-Tallinna-Hki, kuljetukset Virossa, lauttaliput, majoitukset, ruokailut, huoltoauto + opastus, juomavesi, museolippuja, todistuksen retkestä.

Tiedustelut: helena.nurmio@gmail.com tai puh. 0400 432 099

Varausmaksu 90 euroa maaliskuun loppuun menn. TRL:n tilille IBAN FI66 1521 3007 119458. Viitenumero 12344.

Loppumaksu 400 e 31.5. mennessä

Tiedustelut: heikki.haapea@pp.inet.fi, puh. 0400 210 011.

■ **Retkeilyseura Vipeltäjät ry (ReViKo)** 17.3. seuran kevätkokous klo 17 Korelassa.

Tutustuminen Kotkan merivartioasemaan ja sen toimintaan viikolla 12.

5.5.TRL-linturetki Valkmusan kansallispuistoon.

18.-19.5. Ukonjoen talkoot. Ks. Karjalan Retkeilijät.

Seuran viikonlopputapaamien kesäkuun alussa Niinlahdessa Mussalossa. Luontopolku, mini-golf, sauna, kalastusta ym.

Perinteinen mölkky-pihakisa heinäkuussa.

Tarkemmat tiedot seuran tiedotteissa ja Erkki, 0500 971 608 ja Leena, 040 839 8668.

■ **Riihimäen Retkeilijät ry (RiRet)** Sunnuntaiset melonnan opetus ja uimalavuorot klo 8-10 Riihimäen uimalassa 28.4. asti

Tiistaiset kokoonnukset Heiskan majalla klo 9-11, opintokerhot. Keväällä teemana kahvipaketin uusi elämä. Tule mukaan kun sinulle sopii. Jos puuttuu kyyti, ota yhteys Anneliin.

Hiihtokaudella Heiskan majaa pidetään avoimina lauantaisin ja sunnuntaisin klo 10-15.

Hiihtoretki Lappiin vko 12

Seuran kevätkokous su 24.3. Heiskan majalla klo 15.

Äitienpäiväpyöräily 12.5. yhdessä Riihimäen Kiista-Veikkojen kanssa.

Kaupungin siivoustalkoot toukokuussa. Seuran osuus Pohjan-korven alue.

Seuran 25-v-juhlatapahtuma toukokuussa Heiskan majalla Hausjärven Selänojalla. Paikallislehdissä tarkempi aika.

Teijon ulkoilualueelle päiväretki kesäkuussa.

Ruskaretki Pyhänturille, vko 37 (7.-14.9.). Linja-autokuljetus, aamiainen, päivällinen, majoitus Pyhän Astelissa. Päiväretki Luostolle. Lisätietoja ja ilmoitt. 15.7. menn. Annelille. Hintaa-arvio 650-480 euroa.

Puolukka- ja luontoretki Ukonjoelle viikko 38 (la-pe 14.-20.9.). Majoitus 56 euroa, kimp-pakyydit, yhteisruokailu (ruo-at tehdään porukalla), sauna joen rannassa. Voit olla myös lyhyemmän ajan. Kokeneet oppaat.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset: Anneli Hakala, puh. 040 7610415.

Rovaniemen Retkeilijät 17.3. Talviretkipolku Ounasvaaralla. Tiedustelut: Tiina Pesonen

la p. 0400 474 477, Kaija Ruokanen p. 040 823 6339.

Retkeilyn peruskurssi Rovaniemellä alkaa 23.4. Tiedustelut: Hannu Puhalainen p. 040 588 1439

Netissä www.rovaniemenretkeilijat.fi

■ **Salpausselän Samoojat (SalSa)** Hiihtoretki 17.3. Kokoonnutaan Selkäsaarella klo12.

Kevätkokous 17.3.2013 Kahvisaarella klo 17.

Lintu-/suoretki 21.4. Aika ja paikka ilm. jäsentiedotteella.

Haastepatikka 27.4. Kokoonnutaan Kahvisaareen klo 10. Haastemaksu on 10 €, joka menee lyhentämättömänä Erkki Wikstenin rahastoon.

Mahdollisuuksien tori 28.4. Lahden satamassa. Seuran toiminnan esittely. Lisää jäsentiedotteissa.

Kansallispuistoretki Torronsuolle ja Liesjärvelle toukokuun lopulla tai kesäkuun alussa. Ilmoitetaan jäsentiedotteella.

Lehmusreitti 8.6. Kokoonnutaan klo 10 satamassa Asemakahvion edessä.

Melontaretki Vihantasalmi-Iitin Radansuu 25.-28.6. Kokoonntuminen Kahvisaareen 25.6. klo 9. Mikäli tarvetta yöpymiseen, Kahvisaarella voi yöpyä edullisesti. Ilmoittautumiset Arvo Korkkiselle, puh. 044 5817681 tai arvo.korkkinen(at)gmail.com

Tiedustelut: Tarmo Tikka, 040 8236625 ja tarmo.tikka@ph-net.fi tai Markku Pohjola, 0400 810927.

■ **Savonlinnan Työväen Retkeilijät** Tied: 0400 801838 /Kimmo.

■ **Tapiolan Maa- ja Meriretkelijät (TMMR)** su-ma 17.-18.3. (klo 12-12)

Metsäkämpä Tikankolo Nuuk-sion Kansallispuistossa Saarilammen rannalla. Veikkolasta Lamminpääntietä n. 6 km puomille asti. Siitä matkaa n. 1 km. Su klo 14-16 kahvipannu kuumana kävijöille. Mahdollisuus saunaan ja yöpyä. Omat pyyhkeet, eväät, saunajuomat ja makuupussit. Vierailta pieni maksu. Kysele kyytiä Tuulalta, 040 502 9399.

la 20.4. Puutarhapäivät Fiskarsissa. Kimpakyytimatka. Ilm. Tuulalle. Lähtö Läkkitorilta klo 10.

su 19.5. Kaupunkikävely. Kokoonntuminen Annalan puutarhassa Hämeentie 154 klo 13. Tutustutaan Arabianrannan kaupunginosaan ja rantapuistoon.

ke 17.4. Vuosikokous klo 18

Nupurintie 24 (Toulu). Bussi 28K Leppävaarasta, 87K ja 88K Espoon asemalta. Poistumispysäkki "Kulmakorpi".

Lisätietoja: Tuula Touru, tuula.touru@gmail.com, puh. 040 5029399.

Kerttuli Karonen, kerttuli.karonen@gmail.com, puh 050 5658883.

Kerttulilta tietoja myös teatterikäynneistä.

■ **Turun seudun Retkeilijät** 21.4. retki Kuhankuonoon ja Savojärvelle. Lähtö 204-tien paikalta (Kurjenrahka) klo 10.

1.6. pyöräretki klo 10. Lähtöpaikka Ruissalon sillan jälkeinen p-paikka.

Osallistutaan myös liiton järj. tapahtumiin mahd. mukaan.

Tiedustelut: puh. 050 340 3394 / Klaus Vuorinen

■ **Vihdin Retkeilijät (ViRet)** 14.3. to Jäsenilta Rientolassa klo 18. Kevätkokousasioiden valmistelu.

16.-17.3. Jäähiihtoa. Järj. ER

21.3. to Sääntömäär. kevätkokous Rientolassa ja ViRetin 25-v-juhlakahvit. Johtokunta klo 17.30.

21.4. su Kummiseuraretki Turun seudun Retkeilijöiden kanssa Kuhankuonoon ja Savojärvelle. Ilm. Mialle 17.4. mennessä.

25.4. to Jäsenilta Rientolassa klo 18. Tulevien retkien suunnittelu ja liittokok.asiat.

28.4. Seuran oma linturetki Vihdin Vanjärven lintutornille ja laavulle

4.5.la Voimaannu luonnosta -retki yhdessä Vihdin Mielenterveysseuran kanssa. Lähtö klo 12.

5.5. TRL-Linturetki Valkmusan kansallispuistossa Kotkan lähellä. Ks. sivu 2.

9.- 12.5. Kummiseuraretki KR:n kanssa Meri-Teijoon. Ilm. Mialle 29.4. menn.

19.5. Kotiseuturetki polkupyörillä Lapikkaannummelle. Lähtö klo 10 Rientolan pihalta ja Vihti kk torilta klo 11.

26.5. TRL:n liittokokous Keuruulla. Ks. s. 2.

Seuraa kotisivuja www.vihdin-retkeilijat.fi, voi tulla uusia tapahtumia.

Tiedustelut: Mia Neuvonen, 045 1319128 tai neumia@suomi24.fi

■ **Nuuk-sion kansallispuistoyhdistys NUUKA ry** 30.4.-1.5. Luonnon ja Työnjuhlaa Stenbackassa ja kansallispuistossa.

5.5. Opastettu linturetki Valkmusan kansallispuistossa. Katso ilm. s. 2.

16.6. klo 14 Opastettu tutustuminen Luontokeskus Haltiaan. Sitä ennen patikka, josta tiedot myöhemmin. Tapahtumat yhdessä ER:n kanssa.

Läh. hilkka.laitinen@gmail.com p. 0440-500354

Taitavasti – vauhdikkaasti!

Vantaalainen taiteilija **Pertti Ylinen** on ikuistanut ihailemansa suomalaisnaisten kuutamolla taitavasti luistelemassa. Taiteilija onnittelee bravo-huudoin naista, joka uskaltaa toteuttaa unelmiaan.

Onnittelupäiviä meillä tässä kevättalvessa onkin useita: maaliskuun 8. päivää vietettiin Kansainvälisenä naistenpäivänä ja maaliskuun 19. päivä on julistettu Tasa-arvon päiväksi ja Minna Canthin päiväksi. Kirjailijatar syntyi tuona päivänä Tampereella v. 1844.

Liikuntaväkenä voimme tällaisen kuvan äärellä muistella kuuluisinta kauno- eli taitoluistelijaamme Ludowika Jakobssonin (1884-1968), joka miehensä Walter Jakobssonin (1882-1957) kanssa ylsi v. 1920 Antwerpenin olympiakisoissa kultamitaliin ja seuraavissa v.1924 Chamonixin talviolympialaisissa Ranskassa hopeamitaliin!

Heidän olympiakultansa oli itsenäisen Suomen ensimmäinen olympiavoitto. Näin ollen saksalaisyntyinen, suomalaisen insinöörin kanssa avioitunut Ludowika oli ensimmäinen naispuolinen olympiavoittajamme.

TRL:n retkiviikko Kuusamossa 23.-30.8.2013

Tutustumme Kuusamon, Sallan, Posion ja Suomussalmen maisemiin Retkeilykeskus Konttainen tukikohtana.

Varaa paikkasi liitosta 14.6. mennessä.

Lisätietoja: Ilmo Nousiainen 050 543 1954

Seuraava lehti ilmestyy 6.5.2013. Materiaalit 9.4. mennessä, kiitos.

Karjalan Retkeilijöiden 30-v-juhlavaellus läpi koko Pohjois-Karjalan 1.-12.7.2013

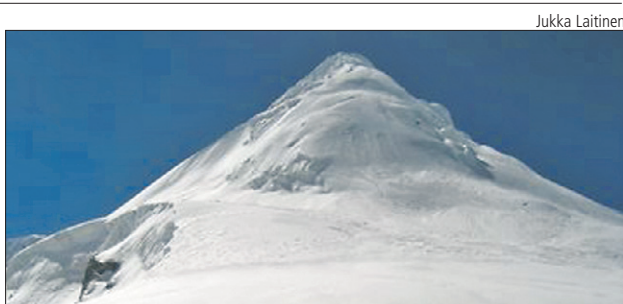
kumilautalla, kävellen, meloen ja pyöräillen. Mukana voi olla koko vaelluksen ajan tai haluamansa osan. Huoltoauto seuraa mukana.

Lähtö Kuhmon ja Lieksan rajalta Teljosta, josta Änäkäisen - Ruunaan - Ukonjoen - Koitereen, Tuupovaaran - Kiteen kautta päädytään Kesälahden ja Parikkalan rajalle Rajavaaraan.

Vaellus omakustannushintaan.

Lisätietoja Mikolta, p. 040 583 5431 tai Ilmolta p. 050 543 1954.

Tarkemmin lähiaikoina seuran nettisivuilla.

Jukka Laitinen

Nepal-vaellus Kanchenjunga-alueella 4.10. - 8.11.2013

3 paikkaa vapaana. Hintaa n. 3.200,-

Lisätiedot: juha saarinen p. 050 5430067, jpt@kolumbus.fi

Hilkka Laitinen

Jos käytte pilkillä tai hiihtelette Vuontisjärvellä, voi kahvit keitellä ja makkarat paistaa laavulla, joka sijaitsee Vuontisjärven itärannalla. Laavu on kunnan niin kuin puutkin.

Suksilla sujutellen tuntureilla

Varkhanmukan ja Rihmakurun majoilta on koneladut moneen suuntaan. Jos Vuontisjärven munkkikahveille mieli, voi sen jälkeen nousta Montellinmajalle. "Hotel Montell" on hiihtäjäin kohtaamispaikka, josta laskeutuminen alas on vauhdikasta. Reittiä yli tunturien voi jatkaa vaikka Hettaan saakka samalla ihaillen Länsi-Lapin parhaita maisemia.

Markalla voi lepuuttaa jäseniään kiikkustuo-

lissa Suaskurun kodassa ja lämmitellä tulisijan kyljessä, jopa oikaista laverille. Olenpa tainnut siellä joskus yöpyäkin ja valmistanut retkiaterian. Vanha laavu on edelleen paikallaan, siellä taatusti kuukkeli lehahtaa pian eväillesi. Latu vie Hannukuruun, josta vauhdikkaasti pääsee Varkhanmukan ja Rihmakurun kämpille takaisin ja saunan lauteille hiihtourakan jälkeen.

Hilkka Laitinen

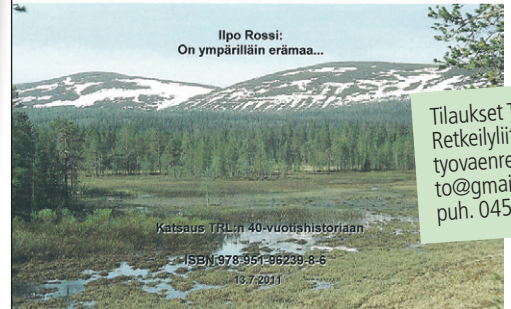

Tutustu ja kannattaa hankkiakin Karttakeskuksen julkaisema laaja tietopaketti: Pallas-Yllästunturin Retkeilyopas ja kartta Länsi-Lapin tuntureille. Kartta on mittakaavassa 1:50 000 ja siinä on satojen kilometrien pituiset talvi- ja kesäretkeilyreitit palveluineen ja etäisyystietoineen. Katso www.karttakeskus.fi Tietopakettia myyvät kirjakaupat, tavarat, huoltamat, maanmittaustoimistot.

Hanki TRL:n mielenkiintoinen 40-vuotishistoriakatsaus

"On ympärillään erämaa..."

– tilaa CD-romppu hintaan 25 e + postikulut

Tilaukset Työväen Retkeilyliitosta, tyovaenretkeilyliitto@gmail.com tai puh. 045 1369 744.

"Saamelaisuus tienhaarassa" -teeman liittyviä videoita voi nyt katsella Youtubessa kirjoittamalla Youtuben (ei Googlen) hakuruutuun seuraavia hakusanoja: Niiles-Jouni, saamelaiset, Luonnonystävä, leonardodaverde: materiaalia on niin paljon, että sitä ei voida yhdellä eikä kahdella dvd-levylläkään julkaista.

Ilpo Rossi

Retkeilijä

Päätoimittaja Hilkka Laitinen.

Työväen Retkeilyliitto ry:n järjestölehti.

Toimitus: Säästöpankinranta 6 C, 00530 Helsinki. Puh. 045 1369744.

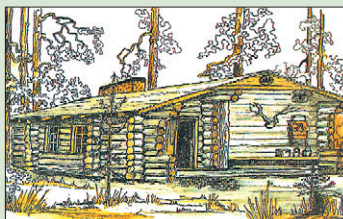
tyovaenretkeilyliitto@gmail.com ISSN 0783-165X

Painopaikka: Keski-Uusimaa Oy, Tuusula

TRL:n ja retkeilyseurojen majat ja yhteistyökumppanit

Luonnonläheistä retkeilyä ja maltillista matkailua

Työväen Retkeilyliitto on maltillisen matkailun ja luontevan lomailun järjestö, joka välittää tietoa sekä omista, jäsenjärjestöjensä että liiton kanssa yhteistointimintaa harrastavista luontevan lomailun kohteista. Tässä esiteltävä ruudukko on kooste maltillisen matkailun kohteistamme. Sitä täydennetään ja päivitetään sitä mukaa kuin halua ja harrastusta löytyy.

Varkhanmukka,
Enontekiö

TRL: +358451369744
www.tyovaenretkeilyliitto.com

Suaskumpu,
Enontekiö

TRL: +358451369744
www.tyovaenretkeilyliitto.com

Rihmakuru,
Kittilä

TRL: +358451369744
www.tyovaenretkeilyliitto.com

Lätäskurkkio,
Enontekiö

TRL: +358451369744
www.tyovaenretkeilyliitto.com

Käkkälö,
Enontekiö

TRL: +358451369744
www.tyovaenretkeilyliitto.com

Ukonjoki,
Lieksa

TRL: +358451369744
www.tyovaenretkeilyliitto.com

Savonlinnan Työväen Retkeilijät
Putretti, Savonlinna

Puh: +358155714766
erkki.muukkonen@savonlinna.fi

Kuopion Retkeilijät
Koivula, Kuopio

Pauli Komonen +358400350515 pauli54@msn.com
www.kuopionretkeilijat.fi/page3.php
international services: eva.mehtonen@dnainternet.net phone: +358400696067

Kallioniemi,
Sipoo

Puh: +358400772884
www.sunpoint.net/~kallioniemi

Siikaranta,
Kirkkonummi

Puh: +3589867971
www.siikaranta.fi

Utkujärvi, Muonio
Kilpisjärventie

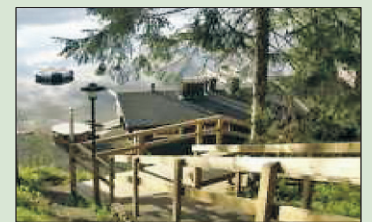
www.tyolaisnuortentuki.fi
heikki.virkkunen@udepa.fi

Unarin-Luusua,
Sodankylä

www.tyolaisnuortentuki.fi
heikki.virkkunen@udepa.fi

Lomakoti Kotoranta

Puh: +358103875800
www.kotoranta.fi
lomakoti@kotoranta.fi

Auki vain kesällä
Auki ympäri vuoden
Telttailumahdollisuus

Sähkö
Komposti
Täysihoidtomahdollisuus

Invalidiystävällinen
Kahvila
Oleskelutilat

Soveltuu kokouskäyttöön
Keittomahdollisuus
Oma vesi

Soveltuu perheille
Kalastusmahdollisuus
Retkeilijöille

Sauna
Savusauna
Luontopolku

Puhelin